

Marie Dospíšilová

Na růžovém keři

Galerie Rosemarie

Název: **Na růžovém keři**

(Příběhy umělecké historičky)

Autor textu: Marie Pospíšilová

Autoři ilustrací: Marie Pospíšilová,
Marie Zubrová - později provdaná Pospíšilová
(3 ilustrace ze 40. let ve 3. kapitole)

V roce 2023 vydalo nakladatelství a vydavatelství
PhDr. Marie Pospíšilová - Galerie Rosemarie,
dům Rosemarie, Zahradní 367, 252 03 Řitka,
<http://www.shop-galerie-rosemarie-kvalitne.cz>

První vydání e-knihy v PDF a EPUB v srpnu 2023
140 stran, barevné ilustrace
(obálka a 17 ilustrací uvnitř)
textový CD-ROM - v září 2023

PDF - ISBN 978-80-11-03556-3

EPUB - ISBN 978-80-11-03557-0

CD-ROM - ISBN 978-80-11-03726-0

Motta a prolog:

“Umění je fikce, která nám umožňuje rozpoznat pravdu.”

(Pablo Picasso)

Možná umělecká fikce pomůže pochopit mnohé i lidem s odlišnými preferencemi, svázaným racionalitou, prosazujícím a hledajícím ji i tam, kde není a není ani žádána. Takový svět snad ještě nepoznali.

Tak tady jej mají.

A možná umělecký přepis reality pomůže konečně poznat pravdu i zástupcům represivních orgánů státní moci, kteří mne v posledních letech svým nepochopením a podporováním zločinů a dokonce falzifikátorství, tak zklamaly. Zatímco v jiných oblastech, kde nezpůsobuje takové škody, jej stíhají, tady nikoliv. Zmátlo je, že vyšlo od úřadů? Tím je to hrůzyplnější případ a jak kdo napraví důsledky? Týká se hlavního příběhu na pozadí různých příhod uměleckohistorické praxe a stále i po desetiletích se objevují osoby se shodným příjmením. Když po třech letech, co jsem začala podávat trestní oznámení a soudní žaloby, po neúspěších se všemi pokusy mne dostat z rodinné nemovitosti, aby mohla být s mnohamilionovým ziskem prodána - od zastrašování, přepadávání doma, tlaku na stěhování do LDN, po snahu o mou detenci, se náhle objevil z rukou advokáta a jeho příbuzného notáře padělek listiny, říkala jsem si: “Tak to už přehnali, na tom skončili!”. Jenže to bychom nesměli být v zemi “Zámku” Franze Kafky.

Správnější než umělecký přepis reality je, že se jedná leckdy o přesnou, až do detailu popsanou realitu. Ta je jen propojená domyšlenou fikcí, odpovídající však, jak realita byla a je autorkou vnímána a působí na ni. Pro přesnost - hlavní příběh je trochu přizpůsoben, ale v intencích vnímání autorky a dopadu na ni, přesně reálně je stručně popsán v 8. kapitole, navíc je vložena 9. kapitola - již dříve zpracovaný příběh s tématem covidu, vším prolíná práce umělecké historičky, s vzhledy do zkoumání obrazů a zápletky s tím spojené - to vše detailně dle reality.

Další Picassův citát:

“Hlavním nepřítelem kreativity je zdravý rozum.”

Rovněž Picassovo počínání jakožto umělce bylo obtížně chápáno jinak zaměřenou společností, a ve svém mládí se proto dokonce nakrátko ocitl ve vězení. Naštěstí po zapojení logiky bylo pochopeno, že umělec není zloděj, jako umělci mu není od podstaty vlastní pragmatická mysl zloděje a jeho věznění bylo skutečně jen nakrátko. Logika prostě hraje zásadní roli v lidské společnosti, ztuhlejší paragrafy jdou až za ní. Toho je třeba se držet a nikoliv, aby tomu bylo naopak, což je pro úřady pohodlnější varianta.

Na růžovém keři - obklopená uměním, jímž se člověk snaží přiblížit největší umělkyni - přírodě, v níž vládne královna květin - růže. Ale pozor, vedle krásných květů má také trny!

Takový je život umělecké historičky na volné noze, obklopené krásou, ale nechráněné a vystavené zlu kolem.

Snahou a cílem má být nikoliv stěžování si jedince, nýbrž varování všem, jaké tady hrozí nebezpečí, kdy někdo může vše, co si jen umane, dokonce vytvořit padělek jakékoliv listiny a ničit životy a vypadá to již na delší praxi - při pomyslení mrazí!

Snad ty Boží mlýny přeci melou, i když velmi, velmi pomalu.

Stále trpělivě čekám a věřím, že se třeba i dočkám ještě na tomto světě, když ne spravedlnosti, tak alespoň práva. A jestli se nedočkám, tak tady předkládám důkaz, že jsem čekala a věřila.

Je nejlepší nesnažit se usilovat o pravdu něčím, co člověku není vlastní. Od narození v dětské postýlce jsem malovala, od čtyř let znala písmo a popsala a pomalovala jsem každý papír. Pod vánočním stromečkem jsem nadšeně našla velkou tlustou knihu formulářů, kde jsem se mohla projevovat. Jako malé dítě jsem si hrála, že vydávám noviny a sama jsem je celé psala - pamatuji si zásadní zprávu z titulní strany svých dětských novin:

“Co je ve světě nového? Prodávají turecký med v čokoládě!” - stalo se to v rodině oblíbenou hláškou.

Výtvarné umění pro mne tolik nepředstavovaly obrazy na zdech jako hlavně ilustrace v knihách, tedy umění do soukromí domova. Ovšem

při sepisování obrazové pozůstalosti po manželce vydavatele knih Karla Maye, s množstvím obrazů Zdeňka Buriana, jsem pochopila, že i velké závěsné olejomalby se mohou používat jako knižní ilustrace. Snad toho co nejvíc ještě stihnu, hlavně aby k tomu byl také konečně klid. Nyní spěchám do třetí operace rakoviny, která klepe na dveře, dveře držím a urychleně pracuji.

Obsah:

Titulní údaje

Motta a prolog

Obsah

Kapitoly:

1. Ztracena v obraze mezi zloději
2. Rodina Ranařů a vykradení mého pražského bytu
3. Předešlá zdánlivé poklidná doba
4. Revoluce a jak jsem stát málem připravila o dva Cranachy
5. Samostatná a s Leonou Schwarzblumenovou
6. Dva Sedlářové
7. Lesník Podbukový
8. Baltazar Břich a Kašpar Krach - lidé budou jíst a pít stále, ale za covidu i krysa zcepeněla a také herectví Pandory Kaše
9. Zlovir
10. Pythagoras: “Blázna poznáš podle řeči a moudrého podle mlčení”
11. Znovu nebezpečná rodina Ranařů
12. Padělek

Epilog

1. Ztracena v obraze mezi zloději

Jednoho dne dopoledne se mi z telefonu začaly linout tóny Čajkovského Klavírního koncertu B moll. Nahrála jsem si tuto svou hru na klavír jako upozornění na hovor, v představě, že to bude mírnější vytržení z ticha, než jakékoliv zvonění. Ale stalo se mi několikrát, když jsem ve chvíli příchozího hovoru právě telefon držela v ruce, že ani Čajkovský nezabránil tomu, že jsem telefon leknutím zahodila. Až tak už nejsem zvyklá na to, že mi někdo telefonuje. Vedle toho také telefon nechávám raději na jednom stálém místě, abych jej nerozbila a tím pádem jsme většinou někde zcela jinde - telefon a já. Proto každému říkám, aby raději mailoval.

Samozřejmě nebývalo tak vždy. Když jsem před několika desetiletími ze zdravotních důvodů byla nucena opustit prestižní zaměstnanecké místo a začít z domova pracovat samostatně, zvonil mi telefon nepřetržitě, jak mne všichni vyhledávali pro znalecké posudky na obrazy. Ovšem osamostatněním jsem ztratila "ochranný deštník mocného zaměstnavatele", zaštiťující mne před konkurenčním bojem a různými tlaky a zájmy ve společnosti, z čehož pramení množství neuvěřitelných a dramatických zážitků. Prestiž "moci úřadu" působila totiž jak v době "Zámku" Franze Kafky, tak před několika desetiletími, tak dále čtenář zjistí, že i dnes a nejspíš tak bude do konce existence lidstva.

Četnost vyhledávání mé odbornosti a ruch s tím spojený, je však již jiná doba. Nyní při pochopitelně stále se zhoršujícím zdravotním stavu neopouštím klid rodinné nemovitosti s domem uprostřed vzrostlé zahrady mimo region Prahy a vyjízďím většinou jen do svých několika nemocnic ke svým specialistům. Tatínek začal dům stavět již před několika desítkami let, ale zůstala jen nedostavěná ruina. Dokončila jsem jej pro svou a bratrovu potřebu bydlení, ale i pro práci, pro níž jsem získala konečně ateliér. Bratr ale krátce po nastěhování náhle nečekaně zemřel. Takže jsem tady zůstala sama. Jak stavba rostla postupně, je dost spleť a působí až nepřehledně a dokonce strašidelně - goticky, v původním významu toho slova. Zmínil to před pár lety i jeden bulvární novinář, který si předem ani nenastudoval, ke komu jde a domníval se, že bude zápořem přirovnat atmosféru domu k prostředí detektivek Agathy Christie. Mně však plně vyhovuje, splňuje přesně mé potřeby, vždyť je mým dílem.

Proto mne klid narušující telefon překvapil a netušila jsem, kdo mne to může shánět. Přijala jsem hovor a na druhé straně dnes již zcela jen pomyslného drátu se ozval neznámý ženský hlas:

"Dobrý den, dovolala jsem se paní doktorce Rosemarii Maceškové?"
A po mém ujištění, že se tak stalo, hlas pokračoval:

"Tady je Pandora Kaše a chtěla bych se na vás obrátit ve věci obrazu, který jsem zdělila po své babičce. Bohužel nikdo mi zatím nebyl schopen nic přesnějšího sdělit ohledně jeho autorství a nakonec jsem dostala radu, abych vyhledala vás, že prý mi nejspíš pomůžete."

"To je sice hezké, ale už se tím moc nezabývám. Tedy mohu se na obraz podívat a něco vám sdělit ústně, dle nerada něco dávám písemně. Je to velmi nevděčné a často se pak obrací proti mně. A zejména nic nechci psát, co by pak mělo být použito v obchodě. Obchodníci to nemají rádi a

člověk se tím dostává do sporů a už nic takového opravdu nemám zapotřebí.”

“Skutečně? To se divím, domnívala jsem se, že právě v tom jsou peníze a jak vysokou hodnotu obrazu napíšete, tak podle toho se odvíjí honorář.”

“To je ten základní laický omyl. Takto to je možná u odhadů nemovitostí, ale u obrazů nemá honorář s hodnotou obrazu vůbec nic společného. Honorář je závislý na množství odvedené práce a může být vyšší u méně hodnotného obrazu než u mnohem hodnotnějšího. Závisí tedy přímo úměrně na složitosti zadání, kdy je třeba dohledávat nějaké podklady a jiné materiály. A navíc v umění není nikdy vše stoprocentní, tedy objektivně dané. Vždy se tam projevuje subjekt. Není vyloučena ani rozdílnost názorů odborníků. A přitom oba názory mohou být výsledkem opravdového přesvědčení a jejich autoři si je jsou schopni a především ochotni obhájit. A další, už ne tak s čistými úmysly, toho zneužívají k odstranění konkurence a pošpinění pověsti někoho, kdo jim kazí jejich, často nečisté obchody. Je to věc, na kterou naše současná společnost slyší a ihned uvěří každému takovému výpadu, dřív než se daný terč nařčení může bránit.”

“Ach tak, to jsem netušila. Ale stačila by mne i jen ústní konzultace. Nejde mi o prodej obrazu, ale spíš, abychom si v rámci rodiny nějak rovným dílem rozdělili dědictví.”

“S obrazem byste tedy chtěla přijet?” - a s těmi slovy jsem rychle sahala po kalendáři.

“V tom je právě ten problém. Obraz je dost rozměrný a těžko transportovatelný, takže by bylo třeba, kdybyste byla tak ochotná a přijela se na něj podívat.”

“Doufám, že to není příliš daleko. Řekněte mi tedy přesnou adresu a vyhledám si to na mapě a dorazím svým autem.”

“Jenže to také není tak jednoduché. Sice to není tak daleko, ale nedostanete se tam autem. Vím o tom, že jste invalidní a omezená v pohyblivosti, ale vymyslela jsem to tak, aby byla cesta pro vás zvládnutelná, uvidíte. Hlavně nemějte z ničeho žádné obavy. A rozhodně se s vámi hned pak i finančně vyrovnám nemusíte tedy mít strach, že byste neměla peníze na cestu zpět, ty ode mne hned dostanete.

To jsem se ale už lekla. Jsem opravdu velmi omezená v pohyblivosti a představa, že se někde daleko ocitnu sama bez auta, je má častá a ta nejhorší noční můra. Ale paní mne příjemným medovým hlasem konejšila, že pro mne bude cesta zvládnutelná a těžko jsem také odmítala, když mne někdo žádá o pomoc v oblasti, kde mu ji mohu poskytnout. Kdo mne zná nebo o mne má důvěrné informace, dobře ví, že ve své neskonale vstřícnosti, typické pro vážně nemocné polymorbidní invalidy, bych nikdy nikomu neodepřela pomoc, když ji ode mne potřebuje. Bohužel, že toho někdo zneužívá, se ukáže až příliš pozdě.

Dostala jsem od paní Kaše přesné instrukce, že mám svým autem dojet na konečnou jedné pražské tramvaje, kde je velké parkoviště a tam své auto zanechat. Paní prý bude čekat na zastávce tramvaje, má černé vlasy a bude na sobě mít výraznou žlutou bundu a případně na mne zamává, abych neměla pochyby. Z auta si mám vzít své chodítko a nastoupit s paní do tramvaje, přičemž se prý paní o mne postará, chodítko mi vynese a mne také pomůže a posadí mne. Přes všechny své obavy jsem musela uznat, že by cesta neměla být složitá a dobře na mne působil také uklidňující hlas paní Kaše. To vše tedy byly důvody, proč jsem na věc přistoupila.

V určeném termínu jsem přijela svým autem na dané parkoviště a už předním sklem jsem hned uviděla na nedaleké konečné tramvaje drobnou ženu s černým culíkem a ve výrazně žluté bundě. Vyjmula jsem z auta své oblíbené chodítko v mé nejčastější barvě, onom tmavě červeném odstínu, kterému se dříve říkalo bordó či vínová a dnes v katalozích s oblečením bývá označována jako rybízová či malinová. Zejména sestřičky při mých onkologických kontrolách v nemocnici si toho vždy všímají, jak mi vše v tomto barevném odstínu ladí a neuniklo to nikdy ani sestřičce na kardiologii. Proto vedle jeho funkčnosti, mám k tomuto chodítku zvlášť vřelý vztah. Poté jsem pečlivě zajistila své auto a ještě jsem vzala za kliku, jak jsem měla v paměti, že zloději a vykradači aut rušičkou anulují centrální uzamčení auta. Vše bylo v pořádku a tak vybavená chodítkem a kabelkou se vším základním potřebným, jsem se pustila směrem k paní v žluté bundě. Té sice muselo již být zřejmé, že jsem ji identifikovala, ale přesto na mne pro jistotu mávala.

Cesta tramvají byla skutečně bezproblémová, paní Kaše mi vynesla chodítko a mně rovněž pomohla a posadila mne na volné místo a sedla si hned za mě. Své chodítko jsem od ní vzala zpět a svírala jsem ho v ruce

vedle sebe. Ale jely jsme překvapivě dlouho. Tuto trasu jsem už vůbec neznala a místa, kterými jsme projížděly, jsem viděla poprvé v životě. Napřed tramvaj mījela jakási nová sídliště, o nichž jsem již neměla ani tušení. Připomnělo mne to jednu příhodu z nedávné doby, kdy jsem zase

hloupě poslušně dle instrukcí vezla obálku odeslat na Hlavní poštu v Praze, kam jsem dříve často jezdila, ale naposledy tak před patnácti lety a jak mne najednou zastavil policista, že jedu zákazem vjezdu a že ten tam je už tak deset let. Ale je to tak, že jsem dlouho svou nemocností a invaliditou mimo a o změnách své rodné metropole nemám vůbec představu a hlavně ani netoužím si tyto mezery doplnit. Už to prostě není to mé rodné do detailu známé město, kde vždy na vše byl jeden obchod - na kožichy v Železné, na látky v Rytířské, mléčný bar na Václaváku, výtvarné potřeby na Národní třídě, poštovní známky na Můstku - a úplně to stačilo.

Takže jsem nyní v tramvaji naprosto ztratila povědomí, kde se tak můžeme nacházet. Po určité době panelákovou výstavbu vystřídal venkovská stavení. Pomalu nebo spíš už dost rychle jsem znervózněla a myslela jsem na své auto, tam kdesi bůhvíjak daleko opuštěné na jakémsi parkovišti. Ale pak už to netrvalo dlouho a paní Kaše se ke mně naklonila a šeptala mi, že nyní již budeme vystupovat. Chystala jsem se opřít o své chodítko a směřovat k východu, když mne paní Kaše předešla a jednou rukou se chopila chodítka druhou mne podepřela a strkala ke dveřím. Chodítko vynesla ven a pomohla i mne. Hned se hnula k vysokému štíhlému pánovi, který evidentně na nás venku čekal:

“Zdravím pane kolego, tak jsme tady. Máte to?”

Po těch slovech mladý muž sáhl do igelitové tašky, kterou držel a vytáhl z ní dva štůtky sepnutých papírů. Paní Kaše je od něj převzala a jeden soubor papírů mi podávala s tím, že to jsou jen veškeré dosud existující informace k danému obrazu, na který se jedu podívat. Dále to komentovala, že tady je tma, ale pak si to v klidu prostuduju. Že ale bude ode mne potřebovat, abych jí v druhém souboru papírů potvrdila převzetí těchto informací a během vysvětlování svého počínání nalistovala poslední list a i s tužkou mi podávala k podpisu. Bylo mi trochu divné, proč mi to takto předávají venku potmě a nedají mi to až u obrazu, ale stále se člověk setkává s nelogickým chováním, takže nic výjimečného. Proto jsem papíry podepsala bez jakéhokoliv podezření a hlavně s myšlenkami na obětavé chování paní Kaše během cesty. Paní Kaše poté ode mne energicky papíry i tužku vzala a štos podepsaných papírů vstrčila zpět do kolegovy igelitové tašky. Pak chytla mé chodítko a směrem ke kolegovi vydala povel: “Jdeme!”.

A už jsem jen sledovala, jak i s mým chodítkem oba mizí ve tmě a mně si nikdo nevšímá. Zůstala jsem stát sama na zcela opuštěné zastávce

kdesi již na hlubokém venkově, neznámo kde. Napadlo mne, zavolat si pomoc telefonem. Mohla bych se pokusit obrátit i na asistenční službu pomoci motoristům u své pojistky auta. Ovšem, ouha. Na mém telefonu, již poněkud chudince, se objevilo, že zde nemá žádný signál. Stála jsem na tramvajové zastávce na středovém zatravněném pásu, mezi dvěma proudy silnice pro auta. Nejspíš se projektanti domnívali, že zde bude mnohem větší automobilový provoz, než tomu v současnosti bylo. Nyní neprojelo ani auto. Neměla jsem se o co opřít a narovnat. Byla jsem po třech operacích spongioplastiky páteře skloněná až k zemi a tak jsem opatrně sestoupila z obrubníku na vozovku a přešla jsem pruh silnice na chodník pro pěší. Uvažovala jsem, že v blízkosti tramvajové zastávky jedním směrem by se dala očekávat i tramvajová zastávka opačným směrem - tedy zpět, odkud jsem přijela. Naštěstí jsem měla v ruce svou kabelku, do níž mi dokonce přibyly ty neznámé papíry od paní Kaše a jejího společníka a pak jsem tam měla peněženku, sice zcela bez peněz, ale s průkazem ZTP, s nímž bych měla mít veškerou městskou dopravu zdarma. Jen jsem doufala, že zastávka nebude příliš daleko. Sice to tak nevypadá, trochu mohu ujít, ale zúžený míšní kanál se postará, že po určité chvíli vertikalizace a zejména bez opory, budu ztrácet vědomí. Tak jsem se do toho dala a vydala se vstříc očekávané zastávce, která zatím nebyla v dohledu. Za chvíli jsem ztrácela sluch, vše jsem slyšela jakoby z dálky a před očima se mi začaly dělat bílé bublinky. To jsem poprvé zažila ve svých čtrnácti letech na chodbě v nemocnici, když jsem čekala na dokumenty po operaci prasklého slepého střeva a rozsáhlého zánětu pobřišnice. Později jsem to již znala důvěrně a když to bylo možné, nenechala jsem to dojít do konce, nyní jsem ale tu možnost neměla, nebylo kam si alespoň sednout. Měla jsem už velmi pomalé reakce a přestávky ve vnímání. Pak už jsem si jen uvědomila, že ležím na zemi.

Po chvíli jsem uslyšela lidské hlasy a zahlédla se nad sebou mihnout něco žlutého a poslouchala jsem hlas, co jsem ten den poznala, jak říká:

“Vidíte kolego to jsem čekala, že se bez chodítka stane. Ted’ honem vezmeme klíče, později už by to byl problém, nikdy už taková příležitost nebude.” A zase bylo ticho. Nejspíš jsem pak ztratila zcela vědomí...

“Haló paní, proberte se! Co se vám stalo?” Jakoby z jiného světa ke mně najednou dorazila tato normální lidská slova, otevřela jsem oči a nad sebou jsem uviděla sklánět se ke mně muže a ženu - dvojici záchranářů a